85108 - Gayrimüslime Ait Bayramlarda Ondan Hediye Kabul Etmek

Soru

Hristiyan bir komşum yılbaşı bayramı nedeniyle bana bir hediye takdim etti, onların beni yanlış anlamamaları ve darılmamaları amacıyla hediyeyi geri çeviremedim. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, kâfirlerden hediye kabul ettiğine göre biz de kabul edebilir miyiz?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Gönüllerini İslam'a ısındırmak amacıyla kâfirlerden hediyeleri kabul etmek, asıl olarak caizdir. Nitekim Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Mukavkıs gibi birtakım kâfirlerden hediyeler kabul etmiştir.

İmam Buhari, sahihinde "Müşriklerden Hediye Kabul Etmek" konulu başlık atmış ve şöyle rivayet etmiştir: Ebu Hureyre r.a, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şöyle dediğini aktarmıştır: "İbrahim a.s Sâre ile hicret ederken zorba bir kralın olduğu bir şehre girdi… Daha sonra Hacer adında bir cariye hediye etmiştir…

Başka bir rivayette Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e Yahudiler tarafından içinde zehir olan bir koyun hediye edilmiştir.

Ebu Humeyd şöyle dedi: Eyle Kralı Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'e beyaz bir katır hediye etmiş ve bir cübbe giydirmiştir…

İkincisi:

Müslüman bir kimsenin İslam'a ısındırmak amacıyla kâfire veya müşrike hediye vermesi caizdir.

Özellikle gayrimüslim bir kimse onun akrabası veya komşusu olursa bu daha da ehemmiyet kazanır. Ömer r.a müşrik olan kardeşine ipek bir elbise hediye etmiştir. (Buhari 2619)

Ancak gayrimüslimin kutladığı bir bayram gününde ona hediye vermek caiz değildir. Çünkü bu eylem onun yaptığı batıl eylemi ikrar ve desteklemek anlamına gelir.

Şayet verilen hediye kutlamada kullanılan yiyecek, mum vb. bir şey ise haram olması daha kesindir. Hatta bazı ilim ehli bunun küfür olduğunu savunur.

El Zeylaî, Tebyînu'l-Hakâik/Hanefî 6/228'de öyle dedi: "Nevruz ve Mihrican nedeniyle bir şey vermek caiz değildir." Yani bu iki bayram nedeniyle verilen hediyeler haram olur hatta küfürdür. Ebu Hafs el Kebîr Rahimehullah şöyle dedi: Şayet bir kimse Allah'a elli sene ibadet edip daha sonra Nevruz gününde günü yüceltmek amacıyla müşriklere bir yumurta verirse kafir olur ve ameli geçersiz olur.

El-Camie'l-Asğar müellifi şöyle dedi: Eğer kişi Nevruz gününde başka bir Müslümana hediye verirken o günün yüceltmesini amaçlamıyor ancak insanlar arasında olan bir alışkanlık nedeniyle veriyorsa kafir olmaz ancak buna rağmen o günde özel olarak yapmaması gerekir. O günden bir gün önce veya bir gün sonra yapması daha doğrudur. Böylece o topluluğa benzememiş olur. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Her kim kendini bir topluluğa benzetirse onlardan olur."

Bir kimse Nevruz gününde bir şey satın alıyor fakat bunu o gün dışında satın almıyor ve o günü yüceltmeyi amaçlıyorsa kâfir olur. Şayet amacı yeme içme ve eğlence ise kâfir olmaz.

Et-Tâc ve'l-İklîl/Mâlikî 4/319'da şöyle dedi: "İbn el Kasım Hristiyan'ın kendi bayramında ödül olarak hediye verilmesini mekruh görmüştür. Aynı şekilde Yahudi'ye bayramı nedeniyle hurma yaprağı verilmesini de mekruh görmüştür.

Hanbelî mezhebinde El-İkna' kitabında şöyle dendi: Yahudi ve Hristiyanların bayramlarına katılmak, onlar için o gün satış yapmak ve bayramları nedeniyle hediyeleşmek haramdır.

Bilakis Hanefî mezhebinde açıklandığı gibi bir Müslümanın başka Müslümana bu tür bayramlar

nedeniyle hediye vermesi de caiz değildir. Şeyhulislâm Rahimehullah şöyle dedi: Her kim bu tür bayramlar nedeniyle Müslümanlara hediye verirse hediyesi kabul edilmez. Özellikle onlara benzemeyi sağlayan doğum günlerinde mum vb. hususlar kabul edilmez. Yine onların oruçlarının son gününde yumurta, süt ve koyun hediye edilmesi caiz değildir. (İktida el-Sirat el-Mustakim 1/227)

Üçüncüsü:

Kâfir bir kimsenin doğum gününde kendisinden hediye kabul etmenin bir sakıncası yoktur. Bu husus, kutlamaya katılım veya ikrar sayılmaz. Bilakis iyilik ve İslam'a ısındırma amacıyla kabul edilir. Yüce Allah, Müslümanlara savaş açmayan kâfirlere iyi davranılmasını ve onlara adil olmayı mübah kılarak şöyle demiştir: "Allah, sizi, din konusunda sizinle savaşmamış, sizi yurtlarınızdan da çıkarmamış kimselere iyilik etmekten, onlara âdil davranmaktan men etmez. Şüphesiz Allah, âdil davrananları sever." (Mümtehine 8)

Fakat iyilik yapmak ve adil olmak sevgi gerektirmez. Nitekim kâfiri sevmek ve ondan hoşnut olmak caiz değildir. Ayrıca onu dost ve arkadaş edinmek de caiz değildir. Yüce Allah şöyle dedi: "Allah'a ve ahiret gününe iman eden hiçbir topluluğun, babaları, oğulları, kardeşleri yahut kendi soy-sopları olsalar bile, Allah'a ve peygamberine düşman olan kimselere sevgi beslediğini göremezsin. İşte Allah onların kalplerine imanı yazmış ve onları kendi katından bir ruh ile desteklemiştir. Onları, içlerinden ırmaklar akan ve içlerinde ebedî kalacakları cennetlere sokacaktır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın tarafında olanlardır. İyi bilin ki, Allah'ın tarafında olanlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir." (Mücâdele 22) Başka bir ayette: "Ey İman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz. Hâlbuki onlar size gelen hakkı inkâr ettiler. Rabbiniz olan Allah'a inandınız diye Resûlü ve sizi yurdunuzdan çıkarıyorlar." (Mümtehine 1)

Başka bir ayette: "Ey iman edenler! Sizden olmayanlardan hiçbir sırdaş edinmeyin. Onlar size fenalık etmekten asla geri kalmazlar. Hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Onların kinleri konuşmalarından apaçık ortaya çıkmıştır. Kalplerinde gizledikleri ise daha büyüktür. Eğer düşünürseniz size âyetleri açıkladık." (Âli İmran 118)

“Zulmedenlere meyletmeyin. Yoksa size de ateş dokunur. Sizin Allah’tan başka dostlarınız yoktur. Sonra size yardım da edilmez.” (Hud 113)

“Ey inananlar! Yahudi ve Hristiyanları dost edinmeyin. Onlar birbirlerinin dostlarıdırlar. Sizden kim onları dost edinirse, kuşkusuz o da onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğunu doğruya iletmez.” (Maide 51)

Ve daha nice deliller var ki kâfirleri sevmenin ve onlarla dostluk kurmanın haram olduğunu gösterir.

Şeyhulislâm İbn Teymiyye Rahimehullah şöyle dedi: Onların bayramında onlardan hediye alma hususunda Ali b. Ebu Tâlib r.a’dan rivayet edildiğine Nevruz bayramında kendisine verilen hediyeyi kabul etmiştir.

İbn Ebu Şeybe r.a’dan rivayetle bir kadın Âişe r.a’ya şöyle sorar: “Süt emziren Mecûsî kadınlarımız var, bunlar kendi bayramlarında bize hediye getirirler.” Âişe şöyle der: “O gün için kesilen hayvanlardan yemeyin ancak ağaçlarından yiyebilirsiniz.”

Ebu Berze’den rivayet edildiğine göre Mecûsî kiracıları vardı, kendisine Nevruz ve Mihrican bayramlarında hediye verdiklerinde ailesine şöyle derdi: “Meyve olursa yiyin ancak bunun dışında bir şey olursa geri verin.”

Tüm bunlar gösteriyor ki bayramın onların hediyelerini kabul etme konusunda etkisi yoktur. Bilakis hediyelerin hükmü bayram veya bayram dışında aynıdır. Çünkü hediyeleri kabul etmekte onların küfür şiarlarına yönelik bir destek yoktur.

Daha sonra şeyh şu hususa dikkat çekmiştir: Her ne kadar Ehl-i Kitabın kestiği kurban helal olsa da bayram nedeniyle kestiklerinden yemek caiz değildir.

Mecûsîlerin kestiklerinin ise alimlerin geneline göre haram olduğu biliniyor. Ancak Ehl-i Kitabın kendi bayramlarında Mesih ve Zühre gibi Allah dışındaki kişilere yaklaşmak amacıyla kestiklerinden yeme hususunda İmam Ahmed’den iki rivayet mevcuttur. Meşhur rivayete göre Allah dışında bir kimsenin adı anılmasa da bundan yemek mübah değildir. Bu tür kurbanlardan

yemeyi yasaklayan metinler Âişe ve Abdullah b. Ömer'den rivayet edilmiştir. (İktida el-Sirat el-Mustakim 1/251)

Özetle:

Hristiyan olan komşunuzdan kendi bayramında aşağıdaki şartlarla hediye kabul etmeniz caizdir:

1-Bayram nedeniyle kesilen bir kurban olmaması

2-Mum, yumurta, ağaç yaprakları gibi onların bayramlarında onlara benzemeye neden olan bir şeyin olmaması

3- Hediyeyi alırken çocuklarınıza Vela ve Bera akidesini açıklamanız gerekir ki bu bayramın sevgisi onların kalplerine girmesin veya hediye eden kişiye sevgi beslemesinler.

4-Hediyeyi kabul etmenin amacının karşı tarafı İslam'a ısındırmak olması, karşı tarafa sevgi beslememek gerekir.

Şayet takdim edilen hediye, kabul edilmesi caiz olmayan bir şey ise; geri verilirken neden kabul edilmediğini açıklamak gerekir. Örneğin: "Sizin hediyeniz, bayram nedeniyle kesilen bir husus olduğu için bizim dinimizde haramdır." veya: "Bu hususlar kutlamaya katılanlar içindir ancak bizler kutlamaya katılmıyoruz. Çünkü bu dinimizde yasaktır." denebilir. Böylece onlara İslam tanıtılır ve içinde bulundukları inancın tehlikesine dair bilgiler verilir.

Müslüman bir kimsenin kendi diniyle izzetli olması, onur duyması ve İslam'ın hükümlerini uygulaması gerekir. Başkalarının gözüne girmek için veya utandığı için ilkelerinden taviz vermez. Kendisinden utanılması layık olan sadece yüce Allah'tır. Daha fazla bilgi için (947) ve (7876) nolu soruların cevaplarına bakınız.

En iyisini Allah bilir.